

"מהפכת המידע" האמנם מהפכה? דיון במאפיינים טרמינולוגיים ובמהות התופעה במחצית השנייה של המאה ה-20 / יגיל לימור

תקציר :

בשנים האחרונות, הפך המושג "מהפכת מידע" לחלק בלתי נפרד מהז'רגון היום יומי המקובל כיום בידי סוציולוגים, אנשי חינוך מידענים וספרנים, אנשי מדע המדינה ומדענים ברחבי העולם. האינפורמציה, המידע מסמלים עבור רבים את העולם המודרני או הפוסט-מודרני שבו אנחנו חיים. מאז סוף מלחמת העולם השנייה, התפתחו תאוריות שמציגות בפני הקורא את הטענה כי אנו חיים בתקופה של "מהפכת המידע". יחד עם זאת, כיון שאנחנו נמצאים עדיין באמצע הסערה, לא כולם מבחינים במה שמתרחש בה. אלה שכן מבחינים, לא בטוחים מה טיבה של המהפכה. יש הקוראים לתהליך הזה "המהפכה הפוסט תעשייתית" או "המהפכה הטכנולוגית" ויש הקוראים לו "המהפכה האלקטרונית" "מהפכת המחשבים" או "מהפכת המידע". קשה למצוא בספרות המודרנית הגדרה ברורה של מהות המהפכה ואין בטחון לגבי טיבה.

במסגרת החבור ננסה להציג בפני הקורא תזה שדוחה על הסף את השימוש בטרמינולוגיה של מהפכת המידע כדי להגדיר את השינויים השונים שמאפיינים את חברת המידע בימנו. מהפכת המידע היא אילוזה בלבד, מיתוס שמשרת בראש ובראשונה את ארה"ב. חרף ההתפתחויות המהירות שחלות בחברות המתועשות, הרי שלא מדובר במהפכה כלל עולמית או במהפכה כלל וכלל. מדובר בתהליך אבולוציוני מואץ, בתהליך של אמנציפציה של האנושות מתוך רצון חופשי תוך השתחררות מכל התכנים האידאולוגיים שגרמו לקפאון בהתפתחותה של הציויליזציה המודרנית מאז סוף מלחמת העולם השנייה ועד לסוף שנות ה-80. אין זה מקרי כי התאוריות של אלווין טופלר, והתפתחות האינטרנט תפשו תאוצה ופופולריות כה גדולה דווקא לאחר נפילת חומר ברלין ב-1989 וקריסתה של בריה"מ. עם סיומה של המלחמה הקרה, ברור שהחברות המתועשות יכולות מעתה להתפנות לאפיקי התעניינות חדשים.

יחד עם זאת למרות המהירות העצומה שבה מועברת אינפורמציה מקצה אחד של העולם לקצה השני לא מדובר במהפכה. **ראשית** משום שניתן לדבר על מהפכה רק לאחר שהתרחשה במציאות ואילו כיום אנחנו בראשיתו של עידן התמורות, **שנית** משום שלא נוצרה עדין תרבות חליפית לתרבות המודרנית, לא נוצרה מודעות פוליטית חדשה, ומוביליזציה מהירה של קבוצות חדשות המשתלבות במערכת הפוליטית – תרבותית וחברתית. **שלישית**, אפשר לומר שבכל מדינה השינויים והתמורות נושאים אופי לוקאלי ייחודי, לדבר על מהפכה כלל עולמית שאינה מבחינה בין צרפת לארה"ב זוהי גישה מוטעת ביסודה שאינה מתאימה לקונטקסט ההיסטורי. **מטרת החבור היא להציג בפני הקורא גישות שונות למושג "מהפכת המידע" ולבדוק האם אכן השינויים המזורזים מבחינה טכנולוגית והתמורות החברתיות והפוליטיות אכן מהפכניים בטבעם?**

מס' מיון בספרייה :
303.4 יגי.מה תשנ"ח

מס' מערכת בספרייה :
415667